

Ihamäki ym.: Ehdotus kuntalaiksi

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloite noudattaa pääosin hallituksen esitystä n:o 192 kuntalaiksi. Aloitteessa esitetään kunnille laajempaa mahdollisuutta päättää kunnanjohtajan toimenkuvasta kuin hallituksen esityksessä on tehty.

PERUSTELUT

Kuntalakiesitys on peruseriaatteeltaan väljä puitelaki, joka määrittelee kuntien toiminnan rajat. Lain henkeen kuuluu se, että kunnat saavat järjestää toimintansa parhaaksi katsomallaan tavalla lain antamissa puitteissa. Nyt säädettävän lain tulee mahdollistaa kuntien laaja itsehallinto ja oman hallintonsa organisointi omien tarpeidensa mukaan. Näitä periaatteita ei oteta riittävästi huomioon kunnanjohtajan toimenkuvaa määriteltäessä.

Kunnanjohtajiksi valitaan nykyisin yhä useammin ns. ammattijohtajia. Kuitenkin myös kunnanjohtajan poliittista kokemusta ja näkemystä arvostetaan. Kunnan täytyy voida itse määrätä, kumpaa ominaisuutta se haluaa painottaa johtajavalinnassaan. Jokaisessa kunnassa tulee kuitenkin olla kunnanjohtaja, joka on palvelussuhteessa kuntaan. Kunnanjohtajan asema ja työtehtävät riippuvat kunnan valitsemasta johtamismallista.

Jos poliittista roolia halutaan painottaa, tulee kunnanjohtaja voida valita aina valtuuston vaalikaudeksi kerrallaan. Tällöin kunnanjohtajan

tulee voida toimia joko kunnanvaltuuston, -hallituksen tai molempien johdossa. Myös toistaiseksi tai sovitusti määräajaksi valittu kunnanjohtaja on voitava valita näiden elinten johtoon. Kunnanjohtajan vaalin suorittaa kunnanvaltuusto. Tällaisen poliittisen luottamushenkilökunnanjohtajan valinnan kunnan johtoon mahdollistava ns. pormestarimalli tulee sallia laissa.

Jos poliittisen kunnanjohtajan lisäksi tehtäviä halutaan jakaa ns. ammattijohtajalle, tulee sen olla kunnan itsensä ratkaistavissa. Myös nykymuotoisen kunnanjohtajuuden malli tulee sisällyttää valintavaihtoehtoihin.

Lain tulee mahdollistaa joko nykymuotoinen kunnanjohtajuus, ns. pormestarimalli, tai tehtävien jakaminen luottamushenkilö- ja ammattikunnanjohtajan välillä kunnan oman valinnan mukaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Kuntalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—23 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 192)

24 §

Kunnanjohtaja

Kunnassa on kunnanjohtaja, joka johtaa kun-

nanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa. Valtuusto valitsee kunnanjohtajan toistaiseksi tai määräajaksi.

Jollei kunnanjohtajan vaalissa kukaan ole saanut yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä.

Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi.

Kunnanjohtajalla on oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta sekä saada kunnan viranomaisilta tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

24 a §

Kunnanjohtaja kunnanhallituksen jaltai -valtuuston puheenjohtajana

Kunnanvaltuusto voi halutessaan valita valtuuston toimikaudeksi kunnanjohtajan, joka toimii lisäksi kunnanhallituksen tai kunnanvaltuuston puheenjohtajana. Kunnanjohtaja voi toimia myös molemmissa tehtävissä samanaikaisesti.

Tällaisen kunnanjohtajan vaali toimitetaan ennen kunnanhallituksen vaalia ja hänen toimikautensa jatkuu siihen saakka, kunnes uusi kunnanjohtaja on valittu. Myös toistaiseksi tai sovituksi määräajaksi valittu kunnanjohtaja voidaan valita kunnanhallituksen puheenjohtajaksi. Tällöin puheenjohtaja valitaan ennen muita kunnanhallituksen jäseniä.

Kuntaan voidaan kunnanvaltuuston päätöksellä valita samanaikaisesti sekä 24 §:n mukainen kunnanjohtaja että tässä pykälässä mainittu kunnanhallituksen tai kunnanvaltuuston tai näiden molempien puheenjohtajana toimiva kunnanjohtaja.

25—105 §

(Kuten hallituksen esityksessä n:o 192)

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1994

Timo Ihamäki

Kirsti Ala-Harja

Kalevi Lamminen